

ŚP. KSIĄDZ DR FRANCISZEK JAKÓBCZYK  
(9 X 1905 – 3 VI 1992)

Ksiądz Franciszek Jakóbczyk urodził się 9 X 1905 r. we wsi Wierzchoniów powiatu puławskiego w wielodzietnej rodzinie rolniczej. W roku 1915 przystąpił do I Komunii św. w swojej rodzinnej parafii – Kazimierzu Dolnym nad Wisłą.

Po wstępnej domowej nauce, odbywanej pod opieką swego ojca Jana, w roku 1916 wstąpił do nowo otwartej Szkoły Powszechnej w rodzinnej wsi. Od roku 1920 kontynuował naukę w lubelskiej Szkole Realnej Zrzeszenia Nauczycieli im. Hetmana Zamoyskiego. W roku 1925 w tejże szkole (zamienionej na 8-klasowe Państwowe Gimnazjum tegoż patrona) zdał egzamin dojrzałości. Po otrzymaniu matury wstąpił do lubelskiego Wyższego Seminarium Duchownego, które ukończył w cztery lata później. Dnia 23 VI 1929 r. z rąk bpa Mariana Leona Fulmana, ordynariusza lubelskiego, otrzymał święcenia kapłańskie.

Za zgodą swego ordynariusza w roku akademickim 1929/30 rozpoczął studia wyższe na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W czasie studiów uniwersyteckich w jednym z najwybitniejszych ośrodków matematycznych ówczesnej Polski słuchał wykładów uczonych o światowej sławie, jak Wacław Sierpiński czy Alfred Tarski. Studia wyższe ukończył w roku 1936, uwieńczony magisterium z matematyki na podstawie pracy *Cisoida Dioklesa i pewne krzywe o własnościach analogicznych*.

Po ukończeniu studiów ks. Jakóbczyk podjął pracę w lubelskim Gimnazjum Biskupim (Niższym Seminarium Duchownym) jako nauczyciel matematyki i wychowawca internatu tegoż gimnazjum.

Lata okupacji hitlerowskiej spędził ks. Jakóbczyk w Kazimierzu nad Wisłą, pełniąc obowiązki wikariusza ks. kan. Hipolita Boratyńskiego, prefekta w miejscowej Szkole Rzemieślniczej, a także nauczyciela buchalterii w Szkole Zawodowej Żeńskiej.

Jako kapelan miejscowej komórki Armii Krajowej brał udział w pracy konspiracyjnej. Przez kilka miesięcy 1941 r. był więziony w lubelskim Zamku. Swoją

roztropną radą po zakończeniu wojny ratował żołnierzy AK od aresztowania przez NKWD i UBP.

Po wyzwoleniu województwa lubelskiego ks. Jakóbczyk wrócił z Kazimierza do Lublina, by objąć obowiązki nauczyciela matematyki (a także przez pewien okres fizyki) i kuratora internatu reaktywowanego Gimnazjum Biskupiego.

Już w czasie okupacji pracował nad rozwiązaniem różnych zagadnień z teorii liczb. Owocem tych badań jest rozprawa *Zastosowanie funkcji  $\lambda_g(n)$  w badaniu ułamków okresowych o kongruencji chińskiej  $2^n - 2 \equiv 0 \pmod{n}$* , stanowiąca podstawę do uzyskania doktoratu z matematyki w Uniwersytecie M. Curie-Skłodowskiej (1951).

Będąc proboszczem parafii Czerniejów, od roku akademickiego 1954/55 związał się ks. dr Jakóbczyk z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, wykładając początkowo (do 1956 r.) matematykę wyższą w ramach zajęć zleconych, później kolejno: jako kontraktowy zastępca profesora (1956-1961), adiunkt (1961-1972) i starszy wykładowca (od 1972 r. do przejścia na emeryturę w 1976 r.).

W ponad 20-letniej pracy nauczycielskiej w KUL-u ks. dr Jakóbczyk wykładał (w różnych okresach) analizę matematyczną, geometrię analityczną, algebrę wyższą, podstawy geometrii, elementy teorii mnogości i topologii, rachunek prawdopodobieństwa i statystykę matematyczną, prowadząc jednocześnie w początkowym okresie ćwiczenia do swoich wykładów. Ze względu na wielkie walory zajęć Księdza Doktora Uniwersytet zlecał Mu prowadzenie zajęć także po przejściu na emeryturę aż do roku 1982.

Głównym przedmiotem zainteresowań Księdza Doktora była teoria liczb. Z nielicznymi wyjątkami jej poświęcone są ważniejsze prace zamieszczane w poważnych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Ks. dr Jakóbczyk był członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego i Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a od roku 1982 – członkiem i honorowym kanonikiem Kapituły Kolegiaty Zamojskiej.

Ks. Jakóbczyk nigdy nie rozstawał się z pracą duszpasterską. W latach 1951-1956 był proboszczem parafii Czerniejów, a od roku 1957 aż do roku 1969 – proboszczem parafii w Konopnicy.

Po zamieszkaniu w Lublinie związał się z Kościołem Powizytkowskim, w którym odprawiał Mszę św., spowiadał oraz wypełniał inne formy posługi duszpasterskiej (np. spowiadanie i udzielanie Komunii św. chorym w ich domach prywatnych).

Z KUL-em i Specjalizacją Filozofii Przyrody utrzymywał ks. Jakóbczyk bliskie stosunki także po przejściu na emeryturę, biorąc udział w posiedzeniach Komisji Filozofii Przyrody Towarzystwa Naukowego KUL, w walnych zebraniach Towarzystwa oraz w uroczystościach opłatkowych. W roku 1990 przekazał Specjalizacji swój księgozbiór.

Po krótkiej chorobie Ksiądz Doktor zmarł 3 czerwca 1992 r. Koncelebrowaną Mszę św. za spokój Jego duszy odprawiono w Kościele Powizytkowskim 5 czerwca o godzinie 10<sup>00</sup>. O godzinie 16<sup>00</sup> tegoż dnia z udziałem bpa Ryszarda Karpińskiego odbył się pogrzeb w Kazimierzu Dolnym. W koncelebrze i uroczystościach pogrzebowych udział wzięli m.in. dwaj słuchacze Zmarłego – księża profesorowie Z. Hajduk i S. Zięba.

Mimo rozległej i gruntownej wiedzy matematycznej ksiądz dr Franciszek Jakóbczyk był człowiekiem wielkiej prostoty i skromności. Takim pozostanie w pamięci tych wszystkich, którzy go znali.

*Henryk Piersa*

#### WYKAZ PUBLIKACJI KS. DRA FRANCISZKA JAKÓBCZYKA

1. Les applications de la fonction  $\lambda g(n)$  à l'étude des fractions périodiques et de la congruence chinoise  $2^n - 2 \equiv 0 \pmod{n}$ . "Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska" 5:1951 sectio A 5 s. 97-138.
2. Problem dokładnego kalendarza. "Roczniki Filozoficzne" 5:1955-57 z. 4 s. 39-43.
3. Przykłady zastosowania dyzjunkcji w rozumowaniu matematycznym. "Roczniki Filozoficzne" 6:1958 z. 3 s. 157-167.
4. Sur certaines propriétés des fonctions  $\lambda g(m)$  et  $Lg(m)$  et leurs applications à l'étude de la périodicité des suites  $\{g^n\} \pmod{m^k}$ , ( $n=1,2,3,\dots$ ). "Annales Polonici Mathematici" 9:1960 s. 1-24.
5. O liczbach spełniających kongruencję  $x^2 - kx \equiv 0 \pmod{10^n}$ ,  $k$ -liczba całkowita,  $n=1,2,3,\dots$ . "Roczniki Filozoficzne" 19:1971 z. 3 s. 127-144.
6. On the Generalized Josephus Problem. "Glasgow Mathematical Journal". 14:1973 z. 2 s. 168-173.
7. O pewnych figurach liczbowych. "Roczniki Filozoficzne" 33:1985 z. 3 s. 105-114.